

ЗАКОН**О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ****I****ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Предмет закона****Члан 1.**

Овим законом уређују се садржај и начин остваривања дуалног образовања, провера испуњености услова послодавца за учење кроз рад, узајамна права и обавезе ученика, родитеља, односно других законских заступника, школе и послодавца, материјално и финансијско обезбеђење ученика, као и друга питања од значаја за дуално образовање.

Одредбе овог закона примењују се у делатности средњег образовања и васпитања за образовне профиле у трајању од три, односно четири године и специјалистичког образовања у складу са законом.

Значење појмова**Члан 2.**

У смислу овог закона дефинишу се следећи појмови:

1) „дуално образовање” је део система средњег образовања и васпитања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају и изграђују знања, вештине, способности и ставови (у даљем тексту: компетенције) у складу са стандардом квалификације и наставним планом и програмом;

2) „послодавац” је:

(1) правно или физичко лице које испуњава прописане услове за учење кроз рад ученика у дуалном образовању и чија делатност омогућава остваривање садржаја прописаних одговарајућим наставним планом и програмом;

(2) стручна школа, која у оквиру свог образовно-васпитног рада обавља и одређену услужну или производну делатност на тржишту;

3) „учење кроз рад” је организован процес током кога ученици, под руководством и надзором инструктора у реалном радном окружењу код послодавца, стичу компетенције неопходне за ефикасан и продуктиван рад у одређеном занимању или групи занимања;

4) „инструктор” је лице запослено код послодавца, одговорно да ученици током учења кроз рад стекну одређене компетенције предвиђене стандардом квалификације и наставним планом и програмом;

5) „координатор учења кроз рад” је лице запослено у стручној школи чији је задатак праћење остваривање учења кроз рад које се одвија код послодавца, као и

вредновање рада ученика у сарадњи са инструктором.

Принципи дуалног образовања

Члан 3.

Дуално образовање заснива се на следећим принципима:

- 1) доступност – једнаки услови за све за квалитетан приступ дуалном образовању;
- 2) релевантност – усклађеност са потребама послодаваца и тржишта рада;
- 3) проходност – приступ различитим подручјима рада у оквиру истог нивоа образовања и ка вишим нивоима образовања;
- 4) целоживотно учење – омогућавање образовања и развоја током целог живота у свим областима живота и рада;
- 5) право избора – слобода избора занимања и образовног профила у оквиру утврђених критеријума;
- 6) једнаке могућности – стицање образовања без обзира на пол, расу, националну, културну, етничку и верску припадност, језик, сексуалну оријентацију, место боравка, материјално стање и друга лична својства;
- 7) партнерство – сарадња органа државне управе, аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе, установа и других организација надлежних за развој, обезбеђивање и унапређивање квалитета образовања и васпитања и запошљавања, научно-истраживачких организација, као и социјалних партнера – привредне коморе, репрезентативних удружења, струковних удружења послодаваца, синдиката, удружења грађана и појединаца;
- 8) професионалност и етичност – одговорност школа и послодаваца за остваривање циљева и принципа дуалног образовања и поштовање личности и достојанства сваког ученика;
- 9) осигурање квалитета – обезбеђивање остваривања потребних стандарда у свим активностима дуалног образовања.

Циљеви дуалног образовања

Члан 4.

Циљеви дуалног образовања су:

- 1) обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенција у складу са потребама тржишта рада;
- 2) обезбеђивање услова за даље образовање и целоживотно учење;
- 3) развијање предузимљивости, иновативности, креативности, професионални и каријерни развој сваког појединца;
- 4) обезбеђивање услова за лични, економски и општи друштвени развој;
- 5) развијање способности за тимски рад и осећај личне одговорности у раду.

II ОСТВАРИВАЊЕ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА

Наставни планови и програми у дуалном образовању

Члан 5.

Основ за доношење наставних планова и програма у дуалном образовању представља стандард квалификација.

Стандард квалификације састоји се од описа рада и циљева и исхода учења.

На основу иницијативе секторског већа или утврђених потреба привреде, Привредна комора Србије израђује предлог описа рада као део стандарда квалификације и доставља министарству надлежном за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: Министарство).

На основу описа рада из става 3. овог члана, Завод за унапређивање образовања и васпитања израђује предлог циљева и исхода учења, односно стандард квалификације из става 2. овог члана.

Завод за унапређивање образовања и васпитања израђује предлог наставног плана и програма у дуалном образовању који садржи и стандард квалификација из става 2. овог члана, и доставља га Министарству.

Министар надлежан за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: министар), уз претходно прибављено мишљење Националног просветног савета и Савета за стручно образовање и образовање одраслих, доноси наставни план и програм.

Наставни план и програм садржи обавезне општеобразовне, обавезне стручне и изборне предмете. У оквиру обавезних стручних предмета налазе се и предмети који се реализују као учење кроз рад.

Обим, период и место реализације учења кроз рад

Члан 6.

Обим учења кроз рад код послодавца за образовне профиле у трогодишњем трајању износи најмање 50% од укупног броја часова обавезних стручних предмета прописаних наставним планом.

Обим учења кроз рад код послодавца за образовне профиле у четворогодишњем трајању износи најмање 45% од укупног броја часова обавезних стручних предмета прописаних наставним планом.

Учење кроз рад код послодавца може да се врши током читаве школске године у периоду од 8 до 20 часова, најдуже осам сати дневно односно највише 35 сати недељно.

Учење на раду се изводи код послодавца у целисти.

Изузетно од става 4. овог члана, део учења кроз рад може да се изводи и у школској радионици уколико је то предвиђено наставним планом и програмом односно уколико га код послодавца није могуће остварити у целини.

Уколико се део учења кроз рад изводи у школској радионици, школа мора поседовати материјал и опрему неопходну за реализацију дела учења кроз рад који

није могао бити остварен код послодавца.

У школи је дозвољено реализовати највише 10 % од броја часова учења кроз рад предвиђених наставним планом и програмом.

Упис ученика

Члан 7.

Структура уписа ученика по подручјима рада и образовним профилима у дуалном образовању утврђује се у складу са потребама привреде и могућностима даљег школовања будућих ученика.

Школска управа сачињава општински, односно градски предлог плана уписа ученика у средње школе.

У изради предлога плана уписа из става 2. овог члана учествују и послодавци, надлежни орган за запошљавање у јединици локалне самоуправе, Привредна комора Србије и друге заинтересоване стране, у складу са законом.

Улога ученика, школе и послодавца

Члан 8.

У дуалном образовању ученик похађа наставу у школи и учи кроз рад код послодавца, у складу са стандардом квалификације и наставним планом и програмом.

Школа остварује део наставног плана и програма у дуалном образовању који се односи на теоријску наставу и вежбе и прати учење на раду код послодавца у складу са законом.

Послодавац је одговоран за систематично и квалитетно извођење учења на раду у складу са стандардом квалификације и наставним планом и програмом.

Међусобни односи школе и послодавца уређују се уговором, у складу са овим законом.

Члан 9.

Заштита права ученика у дуалном образовању остварује се у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и посебним законом.

Услови за извођење учења кроз рад код послодавца

Члан 10.

Услови које послодавац мора да испуни ради извођења учења кроз рад, су:

1) обављање делатности која омогућава реализацију садржаја учења кроз рад прописане одговарајућим наставним планом и програмом;

2) располагање простором, опремом и средствима за рад у складу правилником о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава одређеног образовног профила;

3) располагање потребним бројем лиценцираних инструктора складу са наставним планом и програмом;

4) обезбеђивање примене мера безбедности и здравља на раду;

5) да над послодавцем није отворен стечајни поступак или покренут поступак ликвидације;

б) да одговорно лице код послодавца није правноснажно осуђивано за кривична дела из групе кривичних дела против: живота и тела; слобода и права човека и грађанина; права по основу рада; части и угледа; полне слободе; брака и породице; интелектуалне својине; имовине; привреде; здравља људи; опште сигурности људи и имовине; безбедности рачунарских података; уставног уређења и безбедности Републике Србије; државних органа; правосуђа; јавног реда и мира; правног саобраћаја; службене дужности; човечности и других добара заштићених међународним правом и Војске Србије.

Поступак за утврђивање испуњености услова послодавца за извођење учења кроз рад

Члан 11.

Поступак провере испуњености услова из члана 10. овог закона врши Привредна комора Србије.

Привредна комора Србије образује Комисију за утврђивање испуњености услова (у даљем тексту: Комисија) за образовни профил или групу образовних профила.

Комисија у свом саставу обавезно има и стручњаке из области образовања и васпитања и просветног инспектора.

Захтев за проверу испуњености услова (у даљем тексту: Захтев) послодавац подноси Привредној комори Србије најкасније до 30. септембра календарске године која претходи школској години у којој ће отпочети обављање учења кроз рад код послодавца.

Привредна комора Србије, на предлог Комисије, послодавцу који је испунио све прописане услове, издаје Потврду о испуњености услова за извођење учења кроз рад у дуалном образовању (у даљем тексту: Потврда).

Потврда се одузима уколико се у поступку контроле коју сваке године врши Привредна комора Србије, утврди да је послодавац престао да испуњава услове из члана 10. овог закона.

Привредна комора Србије води и редовно ажурира регистар послодаваца којима је издата Потврда.

Регистар се води као јединствена електронска база података, а подаци из регистра објављују се на званичној интернет страници Привредне коморе Србије.

Члан 12.

Послодавац коме је издата Потврда има право на подстицајна средства из Буџета Републике Србије.

Ближи услови за доделу средстава из става 1. овог члана и проверу њиховог наменског трошења уређују се посебним правилником, који доноси Министар уз прибављено мишљење министра надлежног за послове финансија.

III

УГОВОРИ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 13.

Међусобни однос школе, послодавца и ученика, односно родитеља или другог законског заступника малолетног ученика, у дуалном образовању уређују се уговором.

Међусобни однос школе и послодавца уређује се уговором о дуалном образовању, а међусобни однос послодавца и ученика, односно родитеља или другог законског заступника малолетног ученика уређује се уговором о учењу кроз рад.

1. УГОВОР О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Форма уговора

Члан 14.

Уговор о дуалном образовању се закључује између школе и послодавца, у писаној форми, на период утврђен наставним планом и програмом.

Уговор о дуалном образовању закључује се најкасније до краја календарске године која претходи школској години у којој ће отпочети реализација наставног плана и програма.

Садржина уговора

Члан 15.

Обавезни елементи Уговора о дуалном образовању су:

- 1) идентификациони подаци о послодавцу;
- 2) идентификациони подаци о школи;
- 3) образовни профил који је предмет уговора;
- 4) обавеза послодавца да ће изводити учење кроз рад о сопственом трошку и одговорности;
- 5) план и програм реализације учења кроз рад;
- 6) место и временски распоред реализације учења кроз рад;
- 7) број ученика које школа упућује на учење кроз рад;
- 8) број инструктора које послодавац обезбеђује за те потребе;
- 9) материјално обезбеђење ученика;
- 10) финансијско обезбеђење ученика;
- 11) време трајања уговора;
- 12) разлози за престанак важења и раскид уговора;
- 13) начин решавања евентуалних спорова;
- 14) датум и потписи уговорних страна.

Закључивање уговора о дуалном образовању

Члан 16.

Школа може да закључи уговор о дуалном образовању са једним или више послодаваца који има Потврду, у циљу обезбеђења услова за остваривање свих садржаја учења кроз рад дефинисаних одређеним наставним планом и програмом.

Приликом избора послодавца школа је у обавези да се руководи најбољим интересом ученика.

Послодавац може да закључи уговор о дуалном образовању са једном више школа у складу са прописаним условима из члана 10. овог закона.

О закљученом уговору из става 1. овог члана школа обавештава Министарство најкасније у року од 8 дана од дана закључивања уговора.

Објављивање на званичној интернет страници

Члан 17.

Школа и послодавац дужни су да, најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора о дуалном образовању, објаве на својој званичној интернет страници информацију о могућности обављања учења кроз рад код послодавца.

Информација из става 1. овог члана садржи:

- 1) основне информације о наставном плану и програму у дуалном образовању;
- 2) могућности за запошљавање;
- 3) податке о материјалном и финансијском обезбеђењу ученика;
- 4) друге информације послодавца.

Раскид уговора од стране послодавца

Члан 18.

Послодавац може да раскине уговор о дуалном образовању у следећим случајевима:

- 1) ако је школи забрањен рад или ако је укинута у складу са законом;
- 2) ако школа престане да испуњава прописане услове за образовни профил у ком послодавац реализује учење кроз рад;
- 3) ако школа не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању.

Раскид уговора од стране школе

Члан 19.

Школа може да раскине уговор о дуалном образовању у следећим случајевима:

- 1) ако је послодавцу одузета Потврда о испуњености услова из члана 11. овог закона;
- 2) ако послодавац не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању.

Последице раскида уговора

Члан 20.

Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из разлога прописаних у члану 18. овог закона, теоријску наставу ученицима обезбеђује друга школа која је закључила уговор о дуалном образовању са послодавцем или коју одреди Министарство у договору са послодавцем.

Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из разлога прописаних у члану 19. овог закона, учење кроз рад организује школа код другог послодавца, са којим закључи уговор о дуалном образовању.

2. УГОВОР О УЧЕЊУ КРОЗ РАД

Форма уговора

Члан 21.

Уговор о учењу кроз рад закључују послодавац и родитељ односно други законски заступник ученика или пунолетан ученик, у писаној форми.

Уговор о учењу кроз рад закључује се најкасније до почетка школске године у којој почиње обављање учења кроз рад.

Садржина уговора

Члан 22.

Обавезни елементи уговора о учењу на раду су:

- 1) идентификациони подаци послодавца;
- 2) име и презиме родитеља, односно другог законског заступника малолетног ученика;
- 3) име и презиме ученика;
- 4) идентификациони подаци школе коју ученик похађа;
- 5) назив образовног профила;
- 6) доказ о поседовању прописаних здравствених услова за одређено занимање;
- 7) обавеза послодавца да организује ученику учење кроз рад у складу са наставним планом и програмом;
- 8) обавеза ученика да редовно обавља учење кроз рад код послодавца;
- 9) обавеза ученика да поштује интерна акта послодавца;
- 10) план и програм реализације учења кроз рад;
- 11) место и време који прецизно описују ток одржавања учења кроз рад;
- 12) материјално обезбеђење ученика;
- 13) финансијско обезбеђење ученика;
- 14) време трајања уговора;
- 15) разлози за престанак важења и раскид уговора;
- 16) датум и потпис уговорних страна.

Члан 23.

Ученик, односно родитељ или други законски заступник малолетног ученика може закључити уговор о учењу кроз рад са више послодаваца са којима је школа закључила уговор о дуалном образовању, уколико је то неопходно ради реализације наставног плана и програма.

Раскид уговора од стране послодавца

Члан 24.

Послодавац ће раскинути уговор о учењу кроз рад ако је ученик:

- 1) изгубио својство ученика;
- 2) прекршио радну дисциплину и радне обавезе које се примењују код послодавца у складу са законом;
- 3) изгубио здравствену способност за рад у занимању за које се школује, односно више не испуњава услов из члана 33. став 1. тачка 5) овог закона.

Раскид од стране ученика односно родитеља или другог законског заступника малолетног ученика

Члан 25.

Ученик, односно родитељ или други законски заступник малолетног ученика може да раскине уговор о учењу кроз рад код послодавца уколико:

- 1) ученик изгуби здравствену способност за рад у занимању за које се школује, односно више не испуњава услов из члана 33. став 1. тачка 5) овог закона;
- 2) послодавац не испуњава обавезе из уговора о учењу кроз рад код послодавца.

Последице раскида

Члан 26.

Ако се раскине уговор о учењу кроз рад код послодавца из разлога наведених у члану 25. став 1. тачка 2), школа је дужна да ученику организује учење кроз рад у истом образовном профилу код другог послодавца, са којим је закључила уговор о дуалном образовању.

Након раскида уговора из става 1. овог члана, ученик, односно родитељ или други законски заступник малолетног ученика и послодавац закључују уговор о учењу на раду код другог послодавца са којим је школа закључила уговор о дуалном образовању.

О раскиду уговора из став 1. овог члана, односно о закљученим уговорима из става 2. овог члана школа обавештава Министарство, а послодавац Привредну комору Србије, најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора.

Уколико нема закључен уговор о дуалном образовању са другим послодавцем из става 2. овог члана, школа је дужна да у сарадњи са Министарством, у најкраћем року обезбеди услове за наставак учења кроз рад у одговарајућем образовном профилу.

IV
РЕГИСТАР УГОВОРА

Установљење и вођење регистра уговора

Члан 27.

Регистар уговора о дуалном образовању установљава и води Привредна комора Србије, а евиденцију уговора о дуалном образовању води школа.

Регистар уговора о учењу кроз рад установљава и води Привредна комора Србије, а евиденцију уговора о учењу кроз рад води школа.

У регистар из става 1. овог члана уписују се следећи подаци:

- 1) деловодни број уговора;
- 2) назив и адреса школе;
- 3) назив и адреса послодавца;
- 4) број ученика за које послодавац организује учење кроз рад;
- 5) адреса места извођења учења кроз рад;
- 6) датум и време закључења уговора;
- 7) датум почетка учења кроз рад.

У регистар из става 2. овог члана уписују се следећи подаци:

- 1) деловодни број уговора;
- 2) назив и адреса школе;
- 3) име и презиме ученика на учењу кроз;
- 4) назив и адреса послодавца код кога се обавља учење кроз рад;
- 5) адреса места извођења учења кроз рад;
- 6) датум и време закључења уговора;
- 7) датум почетка учења кроз рад.

Регистар из ст. 1. и 2. овог члана се води као јединствена електронска база података.

Захтев за упис у регистар

Члан 28.

Захтев за упис у регистар уговора о дуалном образовању, послодавац је дужан да достави Привредној комори Србије у року од осам дана од дана закључивања уговора.

Захтев за упис у регистар уговора о учењу кроз рад, послодавац је дужан да достави Привредној комори Србије, најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора.

Захтев се може поднети у писаној или електронској форми уз копију примерка уговора.

V ИНСТРУКТОР

Инструктор

Члан 29.

Инструктор је лице које:

- 1) је у радном односу код послодавца или самостално обавља делатност;
- 2) има радно искуство од најмање три године у одговарајућем занимању или групи занимања;
- 3) је обавило обуку за инструктора и има потврду о положеном испиту за инструктора (у даљем тексту: Лиценца инструктора).

Обука за инструктора траје 40 сати и садржи основе педагошко-дидактичких знања и вештина.

Инструктор, у сарадњи са координатором учења кроз рад реализује, руководи и надзире учење кроз рад код послодавца, под условом и на начин којим се обезбеђује безбедност и здравље на раду, у складу са законом.

Инструктор у процесу оцењивања учења кроз рад, сарађује са координатором учења кроз рад.

Програм обуке за инструктора и ближе услове о полагању испита за инструктора, прописује министар на предлог Завода за унапређивање образовања и васпитања.

Лиценца инструктора

Члан 30.

Привредна комора Србије реализује испит и издаје Лиценцу инструктору и води регистар о издатим Лиценцама инструктора.

Обавезни члан Комисије која реализује испит за инструктора је и најмање један представник Министарства.

Садржај и образац Лиценце инструктора прописује Привредна комора Србије.

VI ОЦЕЊИВАЊЕ И ИСПИТИ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Оцењивање ученика

Члан 31.

Инструктор врши континуирано праћење напредовања и у сарадњи са координатором учења кроз рад оцењује ученика по прописаним исходима, у складу са наставним планом и програмом, законом и правилником којим се ближе уређује оцењивање у средњем образовању и васпитању.

Завршни и матурски испит

Члан 32.

Садржина и начин спровођења завршног и матурског испита дефинисани су наставним планом и програмом.

Завршним и матурским испитом у дуалном образовању проверавају се и стечене компетенције у складу са стандардом квалификације.

У комисији за проверу стечених компетенција на учењу кроз рад из става 2. овог члана, обавезно је учешће представника послодаваца.

Након положеног завршног или матурског испита ученику се издаје јавна исправа у складу са законом.

Додатак дипломе ученика који је положио завршни или матурски испит у дуалном образовању садржи податак о обиму остварене праксе и списак послодаваца код којих је учење кроз рад обављено.

VI

МАТЕРИЈАЛНО И ФИНАНСИЈСКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ УЧЕНИКА

Материјално обезбеђење ученика

Члан 33.

Ученику који обавља учење кроз рад код послодавца, послодавац из сопствених средстава обезбеђује:

- 1) превоз од школе до места извођења учења кроз рад и назад;
- 2) средстава за личну безбедност и заштиту на раду;
- 3) исхрану;
- 4) осигурање код послодавца;
- 5) проверу здравствене способности за обављање учења кроз рад код послодавца за одређени образовни профил.

Послодавац може из сопствених средстава да обезбеди ученику трошкове смештаја у ученичком дому.

Финансијско обезбеђење ученика

Члан 34.

Ученик који обавља учење кроз рад, има право на накнаду за продуктиван рад.

Накнада за продуктиван рад се плаћа по сваком сату продуктивног раду у висини од најмање 20% минималне цене рада.

Накнаду из става 2. овог члана сноси послодавац.

Ученику који је уписао образовни профил који се налази на листи дефицитарних занимања на тржишту рада се из Буџета Републике Србије додељује мотивациона стипендија.

Одлуку о износу мотивационе стипендије за поједине образовне профиле и у односу на постигнути успех у учењу и раду за сваку школску годину утврђује

министар.

Стипендија ученика из става 5. овог члана се усклађује након завршетка сваког полугодишта.

VIII НАДЗОР

Инспекцијски надзор

Члан 35.

Надзор над применом овог закона, у делу који се односи на образовање ученика у школи, односно код послодавца, врши Министарство преко надлежне просветне инспекције, односно министарство надлежно за послове рада – преко инспекције рада у делу који се односи на услове рада и безбедност на раду.

IX КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај школа ако о раскиду уговора из члана 26. став 1. овог закона, не обавести Министарство у року из члана 26. став 3. овог закона.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара за прекршај из овог члана казниће се и директор, односно одговорно лице школе.

Члан 37.

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај послодавац ако:

- 1) у року од осам дана не достави Привредној комори Србије Захтев за упис у регистар из члана 28. став 1. овог закона;
- 2) не испуни материјалне обавезе према ученику из члана 33. овог закона;
- 3) не испуни финансијске обавезе према ученику из члана 34. овог закона.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара за прекршај из овог члана казниће се одговорно лице код послодавца.

X ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

Подзаконске акте за спровођење овог закона, министар ће донети у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 39.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од школске 2018/2019. године.